

בית משפט לענייני משפחה בבאר שבע

תלה"מ 17-04-51106 ש' נ' ש'

תיק חיצוני:

בפני כבוד השופט בן שלו

התובעת

א.ש.

ע"י ב"כ עו"ד מיכל זלינגר

נגד

הנתבע

מ.מ.ש.

ע"י ב"כ עו"ד אלן גוסליס

בעניין הקטינים:

- 1
- 2
- 3
- 4
- 5
- 6

- ל.ש.
- ד.ש.ש.
- ז.מ.ש.
- א.ל.ש.
- מ.ש.

פסק דין

- 7
- 8
- 9
- 10
- 11
- 12
- 13
- 14
- 15
- 16
- 17
- 18
- 19
- 20
- 21

תביעת משמורת והגירה שהגישה התובעת בעניינם של חמישה קטינים: ל', ילידת _____ (כבת חמש עשרה שנים בקירוב); ד', ילידת _____ (כבת שלוש עשרה שנה); ז', יליד _____ (כבן שתיים עשרה שנה) ; א', ילידת _____ (כבת תשע שנים); ומ', יליד _____ (כבן שש שנים בקירוב).

הורי הקטינים יכוננו מעתה, לנוחות הקריאה, "האם" ו"האב". הקטינים יכוננו, לנוחות הקריאה, בשמותיהם הפרטיים, וכן "הקטינים" או "הילדים".

רקע כללי ודיוני

- 1. עסקינן בבני זוג שנולדו וגדלו בXXX, שם נישאו זה לזו במדינת XX, עת כפי הנראה היתה האם כבת שמונה עשרה.
- 2. בXXX נולדו ל' וד', ובשלב מסויים התגיירו בני המשפחה ועלו ארצה כיהודים.

בית משפט לענייני משפחה בבאר שבע

תלה"מ 17-04-51106 ש' נ' ש'

תיק חיצוני:

- 1 תחילה השתקעו ההורים ובני המשפחה במושב XXX. כעבור זמן נולדו גם יתר ילדי
2 הצדדים, ז' (ג'), א' ומ'. כעבור מספר שנים החליטו הצדדים לעבור להתגורר במושב XX,
3 שם מתגוררים הורי האב.
4
5 האב עוסק בתחום ה-XXX ואילו האם איננה עובדת וכפי הנראה לא עבדה גם קודם לכן.
6
7 אין כל מחלוקת כי ההורים וילדיהם מעולם לא למדו עברית, ובני המשפחה דוברים
8 ומבינים עד היום אך ורק את השפה ה-XXX.
9
10 אף אין כל מחלוקת כי ילדי הצדדים מעולם לא ביקרו במסגרת חינוכית וחונכו בבית.
11 לטענת ההורים, קיבלו היתר לחינוך ביתי. אולם אליבא דגורמי הרווחה במחלקה
12 לשירותים חברתיים במועצה האזורית XXX (בתחומה שוכן המושב XXX), הוכרה
13 המשפחה ככלל רק כשנה – שנה ומחצה עובר לניהול ההליכים בבית המשפט.
14
15 אין למעשה מחלוקת של ממש כי עולמם החברתי של הקטינים מצומצם למעשה לבני
16 המשפחה הגרעינית, להורי האב המתגוררים עתה עם האב בסמוך, ולפי הנתען על ידם ולכל
17 היותר, לשניים – שלושה ילדים מאזור מגוריהם (טענה שלא אומתה דיה).
18
19 אף אין חולק, כי הגם שחלק מבני משפחתה של האם ביקרו בישראל (בדגש כפי הנראה על
20 אמה), הקטינים עצמם מעולם לא ביקרו ב-XXX מאז עלו ההורים עם ל' וד' לישראל (ראו
21 בין היתר דברי האם עצמה בעמ' 4 לפרוטוקול הדיון מיום 7.9.17 כמו גם דברי באת כוחה
22 בעמ' 3 לפרוטוקול).
23
24 על רקע פרוץ הסכסוך בין ההורים והרחקתו של האב מהבית המשותף בצו משטרתי, הוגשו
25 תובענות לבית משפט זה על ידי האם, אחת מהן היא התובענה שלפני.
26
27 ראשיתם של ההליכים בבקשה ליישוב סכסוך שהוגשה במהלך חודש פברואר 2017 על ידי
28 האם (י"ס 17-02-36641). במסגרת הליך זה הגיעו ההורים להסכמות זמניות הן בסוגיית
29 זמני השהות של האב עם הקטינים והן בסוגיית דמי המזונות הזמניים.
30

בית משפט לענייני משפחה בבאר שבע

תלה"מ 17-04-51106-04 ש' נ' ש'

תיק חיצוני:

11. על פי הסכמות אלה, שככלל נוהגות עד עתה, שוהים הילדים עם אביהם (בבית הוריו), בכל יום שני ורביעי בין השעות 15:00 עד 20:00 וכן בכל סוף שבוע שני מיום שישי ועד מוצאי השבת (ראו ראשית ההסכמות בהחלטה מיום 2.3.17 בתיק יישוב הסכסוך).
12. בנושא המזונות הגיעו ההורים בהליך יישוב הסכסוך להסדר שלפיו במסגרת למשך שלושה חודשים או עד החלטה אחרת, ישלם האב למזונות הקטינים סך של 16,500 ₪ לחודש (ראו החלטה מיום 23.4.17). גם הסדר זה נוהג, כעיקרו, עד כה.
13. משהליכי יישוב הסכסוך לא הובילו להסכמות בין ההורים, הגישה האם שלוש תובענות: תובענה רכושית (תלה"מ 51133-04-17); תובענה למשמורת ולהיתר להגירתה עם הקטינים לXXX (תלה"מ 51106-04-17), שהוגשה ביום 30.4.17 (להלן: "התביעה" או "התובענה"); ותובענה למזונות (תלה"מ 29658-06-17).
14. עם הגשת התביעה הוריתי על הגשתו של תסקיר עד למועד הדיון, שנקבע מייד עם תום פגרת הקיץ ליום 7.9.17.
15. **תסקיר ראשוני בעניין המשפחה הוגש ביום 4.9.17**, במסגרתו דווח כי ישנו צורך בעריכת אבחונים פסיכולוגיים שונים לקטינים, שרק לאחריו ניתן יהא להגיש תסקיר מפורט. מהתסקיר הראשוני עולה כי הקטינים כלל לא היו מוכרים על ידי הגורמים הרלוונטיים במועצה האזורית XXX (לרבות הקב"ס), שבתחומיה התגוררו במשך כשבע שנים. רק בשנתיים שקדמו להגשת העדכון התברר כי המשפחה הפכה להיות מוכרת לגורמי המועצה; רק אז אושר לפי הנטען חינוך ביתי לילדים אולם גם אז לא יכול היה קצין הביקור הסדיר במועצת XXXX לספר את קורות המשפחה או הפיקוח על חינוכם.
- עם מעברם של ההורים והילדים למושב XX – XXX, לא עודכנה המועצה האזורית XX על אודות המשפחה ולראשונה נודע שם על אודותיה רק בעקבות הגשת בקשה ליישוב סכסוך. אושר לילדים חינוך ביתי לשנת תשע"ז, תוך הבנה שבשנה שקדמה לכך נמצאו הילדים בבית ללא כל פיקוח או מסגרת חינוכית – פורמאלית או ביתית.
16. כלל הילדים כעולה מתסקיר זה הביעו רצון לפתח קשרים חברתיים ולהכיר ילדים נוספים ואף ללמוד בבית ספר ציבורי במידה שיישאר בארץ. מהעדכון עולה כי "ילדים אינם בקשר עם ילדים בני גילם, אינם מעורים חברתית ואינם דוברים עברית למרות 9 שנות שהותם בארץ..." (עמ' 2 לעדכון).

בית משפט לענייני משפחה בבאר שבע

תלה"מ 17-04-51106 ש' נ' ש'

תיק חיצוני:

- 1
- 2 16. ביום 7.9.17 התקיים קדם המשפט הראשון, לרבות בתביעה שלפני. במסגרת זאת ובהתאם
- 3 להצעת בית המשפט, בהסכמת הצדדים מונה ד"ר XXX כמומחה מטעם בית המשפט, ובין
- 4 היתר התבקש לחוות דעתו הן על סעד ההגירה שהתבקש והן על משמורת הקטינים (להלן:
- 5 "המומחה"). במקביל נקבע קדם משפט נוסף ליום 19.12.17.
- 6
- 7 17. ביום 3.12.17 הוגשה חוות דעתו של המומחה (להלן: "חוות הדעת"). לצד חוות הדעת הוגש
- 8 בנפרד תיעוד שיחותיו של המומחה עם הקטינים, שיחות שנחסו מפני הצדדים ובאי כוחם.
- 9
- 10 18. ביום 10.12.17 הוגש תסקיר משלים בעניין הקטינים (להלן: "התסקיר המשלים").
- 11 התסקיר המשלים כלל גם פירוט האבחונים השונים שבוצעו לקטינים.
- 12
- 13 19. עם הגשת התסקיר המשלים ביקשתי את התייחסות הצדדים לאפשרות שהקטינים ישולבו
- 14 כבר עתה במסגרות חינוך בהתאם להמלצות הגורמים השונים, מבלי שיהא בכך כדי לקבוע
- 15 מסמרות בסוגיית ההגירה (ראו בהחלטתי מיום 10.12.17). האם התנגדה נחרצות לשילובם
- 16 של הקטינים בשלב זה במערכת החינוך (ראו תגובתה מיום 12.12.17).
- 17
- 18 20. ביום 17.1.18 התקיים דיון נוסף בתובענה. לדיון זה התייצבו, לאור החלטתי מיום 29.11.17,
- 19 גם העו"ס לסדרי דין, גב' XX XX, העו"ס לחוק הנוער גב' XXX XX, ומנהלת המחלקה
- 20 לשירותים חברתיים במועצה האזורית XXX, גב' XX XX. במעמד הדיון התברר, כי
- 21 למעשה קורותיה של המשפחה נודעו לעובדי המחלקה לשירותים חברתיים באקראי פחות
- 22 משנה עובר לדיון. במעמד הדיון, ולאור המלצות העו"ס לסדרי דין ועמדת המומחה כפי
- 23 שהובאה בפניה, לא הוריתי על שילובם המידי של הקטינים במסגרות החינוך הפורמלי,
- 24 ותחת זאת ניתנה החלטה מפורטת המעגנת את סל התמיכה הראשוני מטעם המועצה
- 25 האזורית XX לקטינים. במסגרת ההחלטה אף ציינתי, כי עד אותה העת לא הוברר האם
- 26 וכיצד אמנם אושר החינוך הביתי לילדים ואם כן, באיזה אופן התבצע פיקוח על כך.
- 27
- 28 21. במסגרת הדיון אף הוצעו הצעות נוספות לחלופות שיכול ויתנו מענה ראשוני הן לצרכי
- 29 ההורים והן לצורכי הקטינים (דוגמת אפשרות העתקת מקום מגורים לסביבות מכילות
- 30 יותר בכלל זה מההיבט השפתי). לצד זאת, נקבעה התובענה לשמיעת ראיות ליום 29.5.18.
- 31

בית משפט לענייני משפחה בבאר שבע

תלה"מ 17-04-51106 ש' נ' ש'

תיק חיצוני:

- 1 22. הצדדים הגישו תצהיריהם. מטעם האם הוגשו תצהירה, שצורף בטעות לתיק המזונות ביום
2 4.3.18, וכן תצהיר עדות ראשית מטעם אימה, גב' פ', שצורף ביום 27.5.18 (להלן: "פ").
3 לצד תצהירה של האם הוגשו מסמכים שונים וכן תצהירים מטעם בני משפחה שונים
4 מXXX שאומתו נוטריונית. מטעם האב הוגשו ביום 17.4.18 תצהירו, ולצידו הוגשו בין
5 היתר תצהירי אימו, גב' לוי (להלן: "לוי") ותצהיר ידידת המשפחה בשם גב' ד.ג' (ב').
6
7 23. לבקשת האב, ביום 8.2.18 הוריתי על עיכוב יציאת הקטינים מהארץ.
8
9 24. ביום 26.3.18 דחיתי בהחלטה מנומקת את בקשת האב לקביעת משמורתם הזמנית של
10 הקטינים אצלו.
11
12 25. ביום 29.5.18 הוגש תסקיר נוסף מטעם העו"ס לסדרי דין, וכן החלה שמיעת הראיות
13 בחקירתה הנגדית בהסכמה של פ' (אמה של האם), אשר הגיעה במיוחד לישראל ועתידה
14 היתה לשוב לXXX. החקירה נוהלה בשפה הXXX ותורגמה על ידי בית המשפט לשפה
15 העברית, הואיל ומתורגמן שהוזמן לא התייצב. בשל כך אף נדחה המשך שמיעת הראיות
16 ליום 17.6.18.
17
18 26. ביום 13.6.18 הוגש לתיק עדכון מטעם העו"ס לחוק הנוער לאחר דיווח האב לפיו ל' העלתה
19 לרשת האינטרנט סרטון בעל תכנים מיניים במעורבות אחי האם, י' בן ה-13, ומ'. האם
20 טענה כי עסקינן בסרטון תמים. הסרטון לא אותר והאם החליטה שלא לקחת את מ'
21 לבדיקה רפואית. הפסיכולוגית שהוקצתה לטיפול בבני המשפחה, גב' א.ס' (להלן:
22 "הפסיכולוגית"), עודכנה בדיווח ונפגשה עם הקטינים, אשר דיווחו שמדובר היה במשחק
23 במשתמע תמים. לצד זאת, ולאור תכנים שז' העלה בקשר עם הדיווח, סוכם כי
24 הפסיכולוגית תמשיך ותיפגש עם בני המשפחה למעקב.
25
26 27. ביום 17.6.18 הסתיימה שמיעת הראיות בחקירותיהם של הצדדים על תצהיריהם, כמו גם
27 בחקירתה של לוי (אמו של האב). לא התייצבו מצהירים נוספים (לא מצד האם – בני
28 משפחתה, ולא מצד האב – הגב' ג').
29
30 28. עם תום שמיעת הראיות הוריתי בהסכמה גם על צירוף עדכון מטעם הפסיכולוגית אשר
31 התקבל ביום 5.7.18.

בית משפט לענייני משפחה בבאר שבע

תלה"מ 17-04-51106-ש' נ' ש'

תיק חיצוני:

- 1
2 29. זהו המקום אף להעיר, כי הגם שלקדם המשפט ביום 17.1.18 התייצבה על פי הוראתי
3 העו"ס לסדרי דין, והגם שקודם לכן התבקש זימונו של המומחה לדיון קדם המשפט (בעניין
4 זה ניתנה בין היתר החלטה ביום 29.11.17), הרי שלישיבות ההוכחות לא התבקש זימונם
5 של המומחה או של העו"ס, לשם חקירתם.
6
7 30. עם תום שמיעת הראיות, ניתן צו לסיכומים ובמקביל ובהסכמת ההורים, ניתנה הוראה
8 בדבר שמיעת הקטינים במש"י ובלשכתי, בהתאם לגילם.
9
10 31. ביום 9.7.18 נפגשו אי' ומ' עם צוות המחלקה לשמיעת ילדים. ביום 18.7.18 נפגשתי, בנוכחות
11 עו"ס יחידת הסיוע, בלשכתי עם ל', ד' וז'. תיעוד המפגשים מצוי בכספת בית המשפט ויהא
12 חסוי מפני הצדדים ובאי כוחם.
13
14 כבר עתה אעיר, כי הבאתי בחשבון את דבריהם של הקטינים הן לפני והן לפני המחלקה
15 לשמיעת ילדים. הגם שחלקם של הילדים לא התנגדו לשתף הוריהם בחלק מהתכנים,
16 מצאתי לחסות את מכלול הדברים על מנת שלא להוביל להסלמה כזו או אחרת ביחסי איזה
17 מבני המשפחה עם משנהו.
18
19 32. עם הגשת סיכומי הצדדים, יש להכריע בתובענה.
20
21 **תמצית טיעוני האם**
22 33. האם עותרת בראשונה לקבוע את משמורת הקטינים אצלה, בהתאם לקביעות המומחה.
23
24 34. האם טוענת כי קביעות המומחה מחזקות את טענותיה בדבר הנתק בו חיה המשפחה במשך
25 כל שנות השהייה בישראל.
26
27 35. האם מלינה, בין היתר, כנגד סדר העדיפויות השגוי של האב, בכלל זה אף טוענת כי האב
28 הוא שהתעקש שלא לחנך את הילדים בחינוך הפורמאלי.
29
30 36. לשיטת האם, לאור הנתק המוחלט שבו שרויים היא והילדים מכלל ההווה הישראלית, יש
31 להיעתר לבקשתה להגר עם הקטינים לXXXX.

בית משפט לענייני משפחה בבאר שבע

תלה"מ 17-04-51106 ש' נ' ש'

תיק חיצוני:

- 1
- 2 37. לטענת האם בXXX מחכה לה ולילדים מערכת ביתית תומכת, שפה ותרבות המוכרת להם,
- 3 כפי שאף העידה פ', שהציגה לשיטתה גרסה ברורה ומגובה באסמכתאות.
- 4
- 5 38. האם אף הצהירה כי תאפשר קשר בין הילדים ובין האב, הצהרה שנתמכת גם בחוות הדעת.
- 6
- 7 39. לטענתה, ככל שתיאלץ המשפחה להיוותר בארץ יוקר המחיה יעלה במיוחד עם יעברו לXX
- 8 הארץ, או-אז גם תתחזק התלות באב.
- 9
- 10 **תמצית טיעוני האב**
- 11 40. האב, ככלל, איננו מתנגד לקביעת משמורת הקטינים אצל האם ככל שלשיטתו תמלא את
- 12 חובותיה ההוריות (סעיף 2 - 4 לסיכומיו).
- 13
- 14 41. באשר להגירה, מתנגד האב לתביעה. האב, ככלל, מבהיר כי אין להיעתר לתובענה להגירה
- 15 על בסיס מידע כה חלקי על אודות קורותיהם האפשריים של הקטינים ככל שתאושר
- 16 ההגירה. האב הבהיר, בין היתר, כי לא הוגש תסקיר או מסמך רשמי מהשלטונות במדינת
- 17 היעד על מקום ההגירה, או על בני המשפחה שלדברי האם אמורים לשמש כמשענת.
- 18
- 19 42. לדברי האב, ידע בXXX איננו הדרך לבחון את ההגירה.
- 20
- 21 43. ככל שההגירה תאושר, לשיטת האב אף יינתן פרס לאם, שבכך תרחיק את הילדים מקשר
- 22 עם השלטונות לא רק בישראל, אולי אף בXXX.
- 23
- 24 44. האב הטיל ספק ביכולת האם לפרנס את ילדיה בעצמה, עת מעולם לא עבדה ושעה שגם
- 25 משפחתה איננה משפחה בעלת אמצעים.
- 26 45. האב טוען בסיכומיו כי יש לראות את שני הצדדים כאחראים על המצב שנוצר (לדבריו -
- 27 "סגירת המשפחה"), אולם מנגד טוען כי בבסיס תביעת ההגירה נעוץ נסיון של בני משפחת
- 28 האם לקבל דריסת רגל בענייניו, לאחר שנים של נתק בינם ובין האם.
- 29
- 30 46. האב גם טוען כי יכול והאם עצמה משפיעה על הקטינים בכל הנוגע להגירה המבוקשת.
- 31

תיק חיצוני:

1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12
13
14
15
16
17
18
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30
31

הדין החל

47. אמת המידה שלאורה על בית המשפט להכריע בשאלה באיזו מדינה יגור קטין, היא טובתו של הילד. הדבר נובע הן מהוראות החוק (למשל, סעיף 25 לחוק הכשרות המשפטית והאפוסטרופסות, התשכ"ב – 1962) והן מהוראות הפסיקה [ראו, בהרחבה: בע"מ 9773/16 פלונית נ' פלוני (מצוי במאגרים המשפטיים ; 11.6.17)].

48. עקרון טובת הילד הוא המושל בכיפה בעת בחינת עתירה להגירה. כפועל יוצא, על בית המשפט לבחון ולשקול לאור הראיות שהונחו לפניו מה יכול ויעלה בגורלו של ילד כתוצאה מהכרעה בתובענת ההגירה, תוך שיש להביא בחשבון כמובן שעסקינן בהכרעה במציאות מורכבת, שהיא בבחינת הרע במיעוטו (עניין פלונית לעיל).

בהקשר זה אף נפסק כי חוות הדעת של גורמים אובייקטיביים המובאות לפני בית המשפט, הן אלה היוצקות תוכן קונקרטי למושג "טובת הילד", ולפיכך נודעת להן חשיבות רבה (עניין פלונית לעיל).

דיון והכרעה

49. לאחר ששמעתי את הצדדים ושקלתי את החומר שבתיק הגעתי לכלל מסקנה, שיש לקבוע את משמורת הקטינים אצל אימם עד החלטה אחרת, ושדין התובענה להגירה להידחות. אפרט נימוקיי.

50. דומני, שהמקרה שלפני חריג הוא אף בנוף התובענות להגירה הפוקדות מעת לעת את בתי המשפט לענייני משפחה. עסקינן, למעשה, בחמישה ילדים וילדות שנולדו (חלקם ב-XXXX וחלקם בישראל) להורים ילידי XXXX שעלו לישראל. אלא שבשונה ממהלכה הרגיל של עלייה לישראל, בה נעזרים ההורים והילדים במשאבים שהמדינה מקצה לקליטת העלייה והעולים בפרט, במקרה שלפני ההורים עצמם לא נעזרו בשירותים אלה. דומה שאף יותר מכך – מנעו ההורים מסיבותיהם מלפעול בהתאם, תוך שהם מותירים את הילדים לגדול כמעט לבדם, ללא מעורבות חינוכית, רפואית או אחרת מטעם גורמי המדינה האמונים על כך.

בית משפט לענייני משפחה בבאר שבע

תלה"מ 17-04-51106 ש' נ' ש'

תיק חיצוני:

- 1
- 2 51. כך נוצר מצב אנומלי ופוגעני, שבו חמישה ילדים וילדות גדלו בנתק כמעט מוחלט מילדים
- 3 אחרים, לא למדו את השפה העברית, לא הלכו, כיתר בני גילם, לבית הספר ולגן הילדים,
- 4 ומנגד אף לא השתתפו בפעילויות המצופות גם מילדים המחונכים בחינוך "ביתי" מאושר.
- 5 כפועל יוצא נפגעו הילדים באופן שבו נכון להיום ניכר פער משמעותי בינם ובין בני גילם
- 6 כמעט בכל תחומי החיים.
- 7
- 8 52. לא זה המקום לתהות או לקבוע מסמרות באשר לסיבות למעשי ההורים ולנתק שכפו על
- 9 עצמם ועל הקטינים מסביבתם. שאלות רבות ניתן לשאול על אודות המניעים לכך. חלקן
- 10 נשאלו על ידי המומחה בחוות דעתו (ואף הוא לא מצא להן תשובות). חלקן נטענו על ידי
- 11 ההורים, שהטיחו את האחריות לכך האחד על השניה, הן מטעמים אישיים והן מטעמים
- 12 תרבותיים, חברתיים ואולי אף אמוניים. משום כך אף לא נדרשתי בהרחבה בפסק הדין
- 13 לטענות ולאסמכתאות שהציגו ההורים, זה בכה וזו בכה, באשר לחלקו של כל אחד מהם
- 14 למצב שנוצר. שכן הלכה למעשה, ההכרעה בשאלה העיקרית שבמחלוקת – ההגירה
- 15 המבוקשת לXXX – צריכה להיגזר לא ממעשי ההורים עד כה, כי אם ממצבם של ילדיהם
- 16 עתה.
- 17
- 18 53. עתה - ולאחר שכפי שאראה, מצבם של הילדים קשה ומצריך טיפול ומעורבות פרטניים
- 19 בתחומי חיים שונים - מבקשת האם לשוב עם הילדים לXXXX לאור המחלוקת עם האב.
- 20
- 21 במקרים רבים, אמות המידה העיקריות שיש לבחון בכל הנוגע לטובת הילד מלבד נסיבותיו
- 22 הספציפיות של כל ילד וילד הן בעיקר הקשר בין הילדים ובין ההורים שניהם, היכולת
- 23 לשמירת קשר עם הורה ככל שתותר ההגירה ושיתוף הפעולה של ההורה שיוכר כמשמורן,
- 24 כמו גם יכולת הילד להיקלט בסביבה החדשה. אולם במקרה שלפני, לנוכח מצבם הלא
- 25 פשוט, בלשון המעטה, של הקטינים, בראש ובראשונה יש לבחון האם אישור ההגירה לXXX
- 26 אמנם עשוי להיטיב את מצבם של הקטינים.
- 27
- 28 לשם כך, אפתח תחילה בפירוט מצבם של הילדים. לאור מורכבות מצבם, לא יהא מנוס
- 29 אלא להידרש לכך בהרחבה.
- 30
- 31

1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12
13
14
15
16
17
18
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30
31

מצב הילדים עתה – כעולה מהתסקיר המשלים

54. על מצב הילדים ניתן ללמוד בראש ובראשונה מהתסקירים השונים כמו גם מחוות הדעת, שכאמור לעיל, עורכיהם לא זומנו להיחקר על אודותיהם. כך או אחרת, ספק אם על ממצאי העובדה שבהם יש מחלוקת של ממש (על המשמעות הראייתית של הימנעות מזימון מומחה לחקירה דומני שאין צורך להרחיב).

55. התסקיר המשלים הוא שמפרט בצורה הנרחבת ביותר את חומרת מצבם של הקטינים. בתסקיר זה, שהוגש לאחר עריכת חוות הדעת, פורטו עיקרי הממצאים וההמלצות של האבחונים הפסיכולוגיים שנערכו לקטינים על ידי גורמי המחלקה לשירותים חברתיים. הקטינים נבדקו על ידי שתי פסיכולוגיות לשם אבחון יכולות ומנת המשכל של הקטינים, לצורך בניית תוכנית טיפולית לימודית. הממצאים שתוארו בתסקיר ביחס לקטינים מדאיגים. אביא את תמצית הדברים המפורטים בו, ביחס לכל אחד מן הקטינים.

56. **באשר לל'** – איננה מבינה או דוברת עברית, ושפת האם שלה (השפה היחידה אותה היא דוברת) – XXX – דלה ולא תואמת את גילה. קריאה וכתובה מצומצמת מאד. לא היה מעקב סביב התקדמותה החינוכית. מבלה רוב שעות היממה לבדה בבית עם האחים, משחקים משחקי מחשב ורואים סרטים. איננה נפגשת עם ילדים בגילה, לא יוצאת החוצה לשכונה שלה ואיננה מקיימת קשרים חברתיים כלשהם עם בני גילה. הידע הכללי שלה מצומצם וניכר פער של חסך בלמידה פורמלית, תפקוד בסיסי בחשבון וחסר ידע במושגים מורכבים התואמים לגיל. לצד זאת, יכולת הבנת מצבים חברתיים וחשיבה נמצאה בתחום הנורמלי. במשפחה ניכר קשר טוב עם אימה ורוב האחים, תוך שעלה קושי ביחסים עם האב ואחד מאחיה; היא מתקשה להבחין בין המשפחה הגרעינית לבין המורחבת וניכר כי זקוקה לקשרים חברתיים רחבים יותר.

בעניינה של ל' הומלץ בין היתר על מתן שעות עולים ללימוד עברית; על השמה בכיתה קטנה בבית ספר רגיל לשם צמצום פערים, קבלת יחס אישי בכיתה ופיתוח מיומנויות חברתיות; על תיגבור לימודי פרטני של הוראה מתקנת; על תמיכה רגשית; על הקצאת חוגים לטיפול רגשי ושילוב חברתי (דוגמת טיפול באומנות או באמצעות בעלי חיים); על הדרכה הורית בנפרד; על מעקב סביב רעד שאובחן בידיים ועל ביצוע בדיקות שמיעה וראייה עדכניות.

בית משפט לענייני משפחה בבאר שבע

תלה"מ 17-04-51106 ש' נ' ש'

תיק חיצוני:

57. **באשר לד'** – איננה מבינה או דוברת עברית ; שפת האם שלה (היחידה אותה היא דוברת ומבינה), XXX, דלה ולא תואמת גיל. גם ד' לא למדה מעולם מחוץ לבית, מבלה רוב שעות היום בביתה לבד או עם האחים, במשחקי מחשב או צפייה בסרטים ; מנותקת חברתית, איננה נפגשת עם ילדים בגילה ולא יוצאת החוצה לשכונה . "**נמצא פער משמעותי בכמעט כל התחומים (קוגניטיבי, לימודי, חברתי, רגשי) בינה לבין ילדים בשנתון שלה ...**" (עמ' 3 לתסקיר המשלים) . בין היתר, ולבד מאוצר מילים וכישורים שפתיים מעוכבים נמצאה יכולת חשיבה קונקרטיית נמוכה מאד וקושי בהבנת מצבים חברתיים, "**...יתכן משום שלא היו לה אינטראקציות חברתיות משמעותיות ...**" (שם). כישוריה החזותיים, בעיקרם, מעל הממוצע ואובחנה יכולת גבוהה באנליזה וסינתזה צורנית. "**... ניכר שהיא לא מביעה רגשות, לא של שמחה ולא של עצב...**" (שם).
- 11
- 12 ההמלצות בעניינה של ד' תאמו, בעיקרן, את ההמלצות בעניין ל', ונוספו להן גם המלצות בדבר מתן טיפול על ידי קלינאית תקשורת להקניית הבנה ושימוש בעברית, ומעקב רפואי סביב מצב הכולסטרול (הגבוה – ב.ש) וטיפול בהתאם.
- 15
58. **באשר לז' (ג')** – חרף העובדה שנולד בXXX איננו דובר או מבין עברית ; שפת האם, XX, דלה ולא תואמת את גילו. גם הוא, לא למד מעולם מחוץ לבית, מבלה רוב שעות היום בביתה לבד או עם האחים, במשחקי מחשב או צפייה בסרטים ; מתקשה להירדם בלילה וצופה בסרטים במחשב, אולם מצליח לקום בבוקר. גם הוא מנותק חברתית, איננו נפגש עם ילדים בגילו ולא יוצא החוצה לשכונה. גם בעניינו של ז' נמצא פער משמעותי כמעט בכל התחומים (קוגניטיבי, לימודי, חברתי, רגשי) בינו ובין בני גילו. נמצאו עדויות לפוטנציאל גבוה יותר שלא מומש לאור חסך הלמידה (והיעדר – ב.ש) סיוע בתחומי הקושי. אובחנה בין היתר יכולת חשיבה קונקרטיית נמוכה מאד, קושי בהבנה במצבים חברתיים, כישורי תפיסה חזותיים ברמה נורמלית ברובם אולם בולט קושי גרפומוטורי משמעותי "**... כנראה על רקע קשיים במוטוריקה עדינה שלא טופלו ע"י גורם מקצועי**" (שם). אובחן כילד מופנם, מתקשה ביצירת קשר עין, "**... ביישן ונוטה להימנעות ממצבי תסכול, מגיב באי שקט מוטורי ותסכול רגשי...**" (שם).
- 28
- 29 גם ההמלצות בעניינו של ז' היו דומות לאלה בעניינה של ל', ונוספה להן בין היתר המלצה למתן טיפול על ידי קלינאית תקשורת לרבות לעניין שיפור ההיגוי והגמגום ועל הפניה

תיק חיצוני:

- 1 לרופא מטפל לצורך בדיקה רפואית מעמיקה והתייחסות לרמת הכולסטרול הגבוהה ממנה
2 סובל.
3
- 4 **בעניינה של א'** – נולדה בישראל אך אינה מבינה או דוברת עברית ; גם שפת האם של א'
5 (XXX) דלה ולא תואמת את גילה. ניכרו בעיות היגוי ושיבושי דיבור. גם היא לא למדה
6 מעולם מחוץ לביתה, מבלה רוב שעות היום בביתה לבד או עם האחים, במשחקי מחשב או
7 צפייה בסרטים ; מנותקת חברתית, איננה נפגשת עם ילדים בגילה ולא יוצאת החוצה
8 לשכונה. גם א' מתקשה להירדם וצופה בסתר במחשב וגם בעניינה אובחן פער משמעותי
9 בכמעט כל תחומי החיים (קוגניטיבי, לימודי, חברתי, רגשי) בהשוואה לבני גילה. בXXX
10 יודעת לקרוא ולכתוב מילים בודדות בלבד (יוזכר, שעסקין בילדה כבת תשע שנים!). גם
11 ביחס א' באו לידי ביטוי עדויות לפוטנציאל גבוה יותר שלא בא לידי ביטוי בשל החסכים
12 מהם סבלה.
13
- 14 עיקר ההמלצות ביחס לא' היו דומות לאלה ביחס לאחיה הגדולים, למעט המלצה על נסיון
15 לשלב ראשית (כפי הנראה נוכח גילה) בכיתה רגילה בטרם שילובה בכיתה קטנה.
16
- 17 **באשר למ'** – גם מ', חרף היוולדו בישראל, אינו מבין או דובר עברית, גם שפת אימו – XXX
18 – דלה ולא תואמת את גילו. גם סדר יומו ומצבו הכללי דומים לאלה של אחיו – מבלה לבדו
19 בבית או עם אחיו, אינו נפגש או משחק עם ילדים בני גילו, מנותק חברתית. גם מ' אובחן
20 כנמצא בפער משמעותי בכמעט כל תחומי החיים (קוגניטיבי, לימודי, חברתי, רגשי) ביחס
21 לבני גילו. הוא סובל משיבושי היגוי ועיכוב שפתי, ולא טופל, קיימת הרטבת לילה
22 ותנועתיות יתר בבית. יכולת החשיבה הקונקרטית נמוכה מאד ומתקשה בהנה במצבים
23 חברתיים. יש יכולת גבוהה באנליזה וסינתזה צורנית. נעים וממושמע אך מתקשה לשמור
24 קשר עין, לא מביע רגשות, התקשרות מילולית לא תקינה ומשפיעה גם על מצבו הרגשי
25 הירוד ודימויו העצמי הנמוך. גם בעניינו נמצאו עדויות לפוטנציאל גבוה יותר.
26
- 27 בנוסף להמלצות הדומות לאלה של יתר אחיו, הומלץ גם על טיפול על ידי קלינאית
28 תקשורת, ריפוי בעיסוק, סיוע פרטני למוכנות לכתה א', מעקב סביב פעילות היתר ואפשרות
29 פנייה לנוירולוג.
30

בית משפט לענייני משפחה בבאר שבע

תלה"מ 17-04-51106-ש' נ' ש'

תיק חיצוני:

- 1 61. ברי, כי מצבם של הקטינים מדאיג, בלשון המעטה. אלא שמצב זה נלמד לא רק מן התסקיר
2 המשלים.
3
- 4 62. **מעדכון העו"ס מיום 29.5.18** עולה כי ישיבה רב מקצועית כונסה בעקבות החלטת בית
5 המשפט, כשבבסיסה האבחנה כי עסקינן בילדים עם הזנחה בחלק האינטלקטואלי, עם
6 סימנים ללקויות למידה אצל חלקם, ועם הזנחה בכל הנוגע למעקב הרפואי בעניינם. בין
7 היתר, לוותה המשפחה על ידי עו"ס משפחה לצורך עדכון כתובת; נוצר קשר עם משרד
8 הקליטה לצורך בדיקת זכאות ללימוד עברית לילדים ותמיכה רגשית. על פי עדכון משרד
9 הקליטה נמסר כי לא הוכר מענה עבור הילדים, ולאם יש זכאות לאולפן ב-XXXX למשך 5
10 חודשים בשעות הבוקר, הצעה שהאם דחתה מאחר שהילדים מצויים בבית בשעות הבוקר.
11
- 12 עוד הובהר כי עו"ס המשפחה ליוותה את האם וילדיה לרופאת המשפחה להפנייה לבדיקות
13 ולבדיקות על ידי רופאת משפחה לכלל הילדים, וכי הרופאה "היתה נסערת מההזנחה
14 הרפואית של הילדים" (שם).
15
- 16 63. גם **עדכון הפסיכולוגית** משקף את מצבם הלא פשוט של הקטינים. מהעדכון עולה כי
17 הפסיכולוגית נפגשה 8 פעמים עם הקטינים ו-9 פעמים עם האם.
18 האם קיבלה הדרכה הורית ולפי האמור משתפת פעולה עם ההדרכה. על פי העדכון חלו
19 שינויים רבים בעקבות מאמצי האם. על פי עדכון הפסיכולוגית, האם מתקדמת בהבנתה
20 לתאם ציפיות כלפי הילדים, בהתאם לרמתו ההתפתחותית והרגשית. תואר כי כיום האם
21 "...משתדלת לפעול בעקביות יותר תוך הבנת מצבם המורכב של הילדים..." (עמ' 2).
22
- 23 גם בעדכון זה עלה באופן קונקרטי מצב מורכב פרטני זה – בין היתר ילד עם קשיי קשב
24 וריכוז (אימפולסיביות ופעילות יתר); ילדה עם אפיונים דכאוניים; ילד עם אכילת יתר
25 והרגלי אכילה לא תקינים; ילדים עם חרדות; הרטבת לילה אצל שני ילדים. על פי
26 הפסיכולוגית חל שיפור ניכר בסדר היום, עם הערה בזמן סביר, ארוחות קבועות והכנה
27 קבועה לשינה.
28 נכתב, כי "...האם תומכת בלימוד תכנים חינוכיים במחשב בתוכנות מוכרות..." (שם), אולם
29 הובהר כי הבדידות החברתית ניכרת, וכי התא המשפחתי הוא שמשמש כחברה העיקרית
30 של הילדים, וכי מצב זה אינו מספק אפשרות ללמידת תכני התנהגות חברתית או תקשורת

תיק חיצוני:

- 1 חברתית תקינה. לצד זאת הובהר בין היתר כי הילדים מרגישים אהדה בכל הנוגע לקשר
2 האינטרנטי עם משפחת האם בXXX (בשיחות וידאו), קשר שמעצים את הילדים.
3 כן תואר מצב של אמביוולנטיות של הילדים ביחס לביקורים אצל האב ותוארו תסכולים של
4 הילדים ביחס לחוויותיהם במהלך ביקורים אלה.
5
6 64. ככלל אעיר, כי מצבם המורכב של הילדים בא לידי ביטוי גם במהלך המפגש בלשכתי, באופן
7 שלא הותיר מקום רב לספק על אודות הפגיעה המתמשכת שחו בעקבות תנאי גידולם.
8 גם המומחה תמים דעים עם כלל המפורט לעיל. כפי שאראה עוד להלן, לדידו של המומחה
9 עסקינן בחמישה קטינים שחו פגיעה מתמשכת מצד הוריהם לאור הניתוק שכפו עליהם
10 מסביבתם.
11
12 על ממצאי ומסקנות המומחה אפרט להלן (הן בעניין הקטינים והן בעניין הוריהם).
13
14 **חות הדעת**
15 65. חוות הדעת נערכה על ידי המומחה, ד"ר XXX, ביום 27.11.17 והוגשה לתיק ביום 3.12.17.
16 לחוות הדעת צורף כאמור תיעוד תמציתי של שיחות המומחה עם הקטינים, שנשמר בתיק
17 כחסי מפני הצדדים עצמם ובאי כוחם.
18
19 66. שאלות הבהרה מטעם האם הוגשו ביום 4.12.17 ותשובות מיום 8.12.17 אף הן הוגשו לתיק
20 (צורפו לתצהירי העדות הראשית מטעם האם).
21
22 67. לצורך עריכת הדעת נפגש המומחה עם בני המשפחה, ערך להם מבדקים שונים וצפה
23 באינטראקציה בין ההורים ובין הילדים בבית שבו מתגוררים האם והילדים עתה כמו גם
24 בבית הסבים, שבו מתגורר עתה האב. בין היתר עיין המומחה גם בכתב התביעה, בתסקיר
25 מיום 31.8.17, באישור מבית ספר באזור מגוריה של הסבתא (אמה של האם), באישור
26 מהסבתא ובעלה, בדבריה הכתובים של אישה שביקרה בבית הקודם של הצדדים במושב
27 XXX, במסרונים שהוצגו לו ובבדיקות הפסיכולוגיות החינוכיות שנערכו לקטינים.
28
29
30
31

בית משפט לענייני משפחה בבאר שבע

תלה"מ 17-04-51106-ש' נ' ש'

תיק חיצוני:

- 1
2
3
4 68. על פי המבדקים שנערכו לאם לא נמצאו סימנים לפסיכופתולוגיה מז'ורית. לצד זאת
5 אובחנה האם כבעלת אישיות בעלת "בסיס תלתי ולא בשל אשר נמצאת כרגע בתהליך של
6 שינוי והבשלה. יש בה קשיים בדימוי עצמי שבעטים קיבלה את העליונות של בעלה ואת
7 סמכותו כשהשקיעה את עצמה בילדיה אליהם היא מאד קשורה ואשר נותנים משמעות
8 לחייה. היא די תמימה, נוטה להיות אופטימית מדי תוך שמכחישה ומתעלמת לעיתים
9 מהמציאות... " (שם, עמ' 4).
10
11 במפגש האינטראקציה בין האם והילדים נצפתה אווירה נעימה תוך שהאם התאימה את
12 תוכן המפגש לילדים.
13
14 69. על פי המבדקים שנערכו לאב לא נמצאו בעניינו סימנים לפסיכופתולוגיה מז'ורית, אולם
15 לצד זאת פורט האיפוק הרגשי שהאב שומר, תוך שבין היתר פורטה חשדנותו לעיתים,
16 והפעלת הגנת השלכה "כששם את האחריות על הקורה אצל האחרים ומתקשה לראות
17 את חלקו במה שקורה. הדימוי העצמי המופגן הוא גבוה אך נראה שמאחורי זה יש יותר
18 חוסר ביטחון וצרכי שליטה גדולים..." (שם, עמ' 6).
19
20 במפגש האינטראקציה בבית הסבים צויינה האווירה הנעימה, הגם שבלט כי האב "לא
21 יזם דבר כדי להעסיק את ילדיו .... האווירה נעימה אך האב היה די מנותק..." (שם, עמ' 7).
22
23 70. ממצאי ומסקנות המומחה באשר לילדים השתלבו היטב עם תיאורי העו"ס בתסקיר
24 המשלים באשר למצבם. המומחה הזכיר את הבדיקות הפסיכולוגיות החינוכיות שנערכו
25 לילדים בXXX, ואשר הובילו למסקנה ש"מ... מצבם לא תקין בלשון המעטה, כולם בפיגור
26 לימודי לא מבוטל ולחלק מהם צרכים מיוחדים גדולים. סביר להניח שחלק נכבד מהמצב
27 נוצר כתוצאה מסגנון החיים שהורים כמו על הילדים..." (עמ' 7 לחוות הדעת).
28
29 71. עוד הבהיר המומחה כי נוכח מצבם ומספרם של הילדים, יש צורך ביכולות הוריות גבוהות
30 על מנת שהורה אחד יוכל לטפל בהם (עמ' 7 לחוות הדעת).
31

בית משפט לענייני משפחה בבאר שבע

תלה"מ 17-04-51106 ש' נ' ש'

תיק חיצוני:

1
2
3 באשר למצבם של הילדים בדגש על הפגיעה בהם כתוצאה מהתנהלות ההורים במשך שנים, 72.
4 יפים דבריו הנכוחים של המומחה, כפי שמופיעים בחוות הדעת:
5 ".... יש להתייחס למציאות העכשווית. מדובר בחמישה ילדים שהגיעו לישראל לפני 8
6 שנים אך חיים כאן בבועה מנותקת לחלוטין. הם לומדים ב Home Schooling בXXX,
7 שני ההורים שלהם לא דוברי עברית, הם צופים באמצעי תקשורת (משחקים, טלוויזיה,
8 סרטים) בXXX בלבד, אין להם חברים כלל כאן, אין להם פעילות ספורטיבית, בקיצור הם
9 חיים בניתוק מוחלט מסביבתם. יש להדגיש שב Home Schooling (שהיא שיטה שיש
10 לה יתרונות וחסרונות כמו כל שיטה) יש מפגשים חברתיים, חוגים, יחסי גומלין עם
11 הסביבה ועוד. כאן מדובר במשהו חריג ואין ספק שפוגעני כלפי הילדים. נראה שדפוסים
12 אלה של גידול הילדים פגעו ופוגעים בהם פגיעה התפתחותית. לא מובן איך רשויות
13 המדינה (פיקוח משרד החינוך על Home Schooling, שירותי חינוך ורווחה ועוד)
14 אפשרו קיום בועה שכזו.
15 ....
16
17 האם טענה שהאב דיבר על כך שהכלכלה העולמית תתמוטט והערים יקרסו, רק בכפרים
18 יסתדרו, האב אמר שאורח החיים כאן יותר בריא ושיש לו זיכרונות חיוביים משהייתו
19 בישראל כנער. אך הדברים אינם עולים בקנה אחד עם העובדה שהילדים כלל לא נקלטו
20 בישראל, הם כיום כעולים חדשים ביום הראשון של עלייתם! איך אפשר להגר למדינה
21 ובד בבד להיות בניכור מוחלט להווייתה? כאמור הסיפור לא ברור.
22 השורה התחתונה היא ששני ההורים פגעו בילדיהם ללא כל ספק. האם טוענת שכל זה
23 החלטת האב, האב טוען שזו החלטת האם, אין דרך להכריע כשיש גרסה מול גרסה, אבל
24 מה שברור הוא ששניהם נושאים באחריות למה שקורה בילדים כי מי שלא הסכים יכול
25 היה להתנגד בצורה פעילה יותר, כולל גיוס גורמי חינוך ורווחה על מנת להגיע לשינוי.
26 מבחינה זאת יש כאן פגימה מתמשכת בהורות של שני ההורים. יש גם לציין שיש פער רב
27 בין ממצאי האבחונים הפסיכולוגיים המורכבים של הילדים לבין התפיסה הבלתי
28 מציאותית של ההורים ביחס אליהם בלי שראו את חומרת מצבם כלומר שיפוטם כנראה
29 לא היה נכון לאורך השנים.... " (עמ' 7 – לחוות הדעת ; הדגשות לא במקור – ב.ש).
30
31

בית משפט לענייני משפחה בבאר שבע

תלה"מ 17-04-51106 ש' נ' ש'

תיק חיצוני:

- 1
2 73. דעתי כדעת המומחה. ככלל אציין כי גם לאורך ניהול ההליך ובמסגרת שמיעת הראיות,
3 ביכרו ההורים שניהם למצב מאמצים ולהציג ראיות סביב שאלת האחריות למצבם של
4 הילדים, בדגש על מצבם החינוכי. האב טען כי זוהי אחריותה של האם ומנגד האם הטילה
5 את האשם לפתח האב, ובין היתר אף הציגה שרשרת מסרונים והתכתבויות לתמיכה
6 בגרסתה. אלא שלטעמי, כפי שכבר צויין, אין למחלוקת זו נפקות של ממש בכל הנוגע
7 לשאלה האם יש להתיר לילדים כה פגועים להגר לXXX עם האם. ממילא, מקובלת עלי גם
8 קביעתו של המומחה, שכך או אחרת, באחריות למצבם של הילדים נושאים ההורים שניהם,
9 מטעמיו.
10
11 74. מכאן, לשאלת יכולותיהם של ההורים. כפי שגם המומחה ציין, צל של ממש מוטל על יכולות
12 ההורים שניהם, נוכח אחריותם למצב הילדים ואכן יש להציב סימן שאלה של ממש בכל
13 הנוגע ליכולות השיפוט של ההורים שניהם באשר לילדיהם. גם המומחה כאמור לא התעלם
14 מכך, ולצד זאת נדרש גם ליכולותיהם הקונקרטיות של ההורים.
15
16 75. המומחה הסיק, כי יכולותיה של האם סבירות, אולם לצד זאת הציב זרקור על הקושי
17 שמתבטא בעניינה, בין היתר בכך שתפקדה כמורה לילדים ללא הכשרה של ממש, בתלותיות
18 של האם, בכך שמעולם לא עבדה ואיננה מכירה את השפה והתרבות בישראל. המומחה לא
19 התעלם מכך שבXXX היא לאם יתרון, בדמות היכרות שפה ותרבות ותמיכה של האם, אולם
20 הציב האמור בסימן שאלה של ממש נוכח העובדה שמעגל תמיכה זה נסמך על הצהרותיה
21 בלבד, בעיקר. גם בתשובותיו לשאלות ההבהרה לא נסוג המומחה, ככלל, מעמדה זו.
22
23 76. ביחס לאב קבע המומחה כי הוא בעל יכולות הוריות מוגבלות, וזקוק לתמיכה הדרכה וסיוע
24 בהקשרן (עמ' 8 לחוות הדעת).
25
26 77. בבחינת שלוש החלופות שעל הפרק – משמורת לאם בXXX (אישור ההגירה), משמורת לאב
27 בישראל או משמורת לאם בישראל – הגיע המומחה למסקנה כי אין לאשר לאם להגר עם
28 הילדים לXXX בעיקר בהיעדר מידע אובייקטיבי מגורמים מוסמכים (דוגמת שירותי
29 הרווחה בXXX) בכל הנוגע לתוכנית האם. כדברי המומחה, ללא מידע מוסמך מגורמי
30 מקצוע בXXX, "אין בסיס לבחון חלופה זו (קרי – הגירה לXXX – ב.ש) כאפשרית בכלל..."
31 (עמ' 9 לחוות הדעת).

תלה"מ 17-04-51106 ש' נ' ש'

תיק חיצוני:

- 1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12
13
14
15
16
17
18
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30
31
78. לצד זאת, המליץ המומחה להעדיף את האם כמשמורנית לאור הקרבה הרגשית לילדים. עוד הבהיר המומחה כי יש לתמוך באם ובילדים. במיוחד לאור מסקנות המומחה ביחס לסימני השאלה שהציב האם גם ביחס ליכולותיה של האם, אביא את תמצית ההמלצות בהקשר זה כלשונן:
- "... היא (האם – ב.ש) זקוקה לתמיכה והדרכה אינטנסיביים וכן בעזרה ללמידת עברית והתערות בארץ. יש לבנות סדרי ראייה עם האב מותאמים למקומות המגורים של הצדדים ... 3. לאור הסיכונים ההתפתחותיים שבהם נתונים הילדים מומלץ להכריז עליהם כקטינים נזקקים במסגרת חוק נוער. סטטוס זה גם יאפשר גיוס משאבים עבורם, אין לשכוח שכרגע מתגוררים במועצה XXX עם משאבים הרבה יותר מוגבלים מאשר בעיר גדולה. 4. כמובן שאין להפריד בין הילדים ועליהם להתמודד עם גירושי הוריהם ואולי תהליכי קליטה בחברה הישראלית ומערכת החינוך. 5. יש להמתין עד להחלטת בית המשפט בנושא הגירה (כי אם נוסעים הילדים אין טעם להכניס אותם לתהליכי קליטה במערכת החינוך, למידת עברית ועוד). אם יוחלט על השארתם בארץ יש לבנות תוכנית עם הוראת עברית, טיפול בתחומי לימוד, התערות חברתית, ספורט ועוד. חיוני ששני ההורים יהיו בייעוץ כל אחד לחוד אצל אותו גורם ייעוצי (באנגלית)... " (עמ' 9 – 10 לחוות הדעת).
- סיכום ביניים**
79. ראינו, אפוא, כי עסקינן בילדים המצויים במצב מורכב מאד, החווים עיכובים רבים בתחומים שונים, ואשר הלכה למעשה, כפי שאף מצא להבהיר המומחה עצמו, נפגעו כתוצאה מהתנהלות הוריהם שהובילה לבידודם וניתוקם כמעט מכל הסובב אותם. חרף שילובם הראשוני של הקטינים בטיפול על ידי הפסיכולוגית, נותר מצבם של הקטינים מורכב מאד.
80. המומחה קבע, כי בנסיבות שלא הוצעה כל תוכנית קונקרטית להיטיב את מצבם של הקטינים בXXX, אין ניתן כלל להידרש לחלופה לה עתרה האם, קרי להגירה לXXXX, כאל חלופה אפשרית. גם אני תמים דעים עם מסקנה זו של המומחה, כפי שאפרט עוד להלן.

תלה"מ 17-04-51106 ש' נ' ש'

תיק חיצוני:

- 1
- 2 81. בהקשר זה יצויין, כי כאשר מדובר בקטינים שמצבם כה מורכב, ובלשון המעטה איננו מגיע
- 3 כדי מצב סביר לו היינו מצפים מילדים בני גילם, הרי שהשיקול המרכזי שיש לשקול הוא
- 4 השאלה מהי תוחלת השיפור הצפוי במצבם ככל שיותר לאם להגר עימם לXXX, ומהו
- 5 למעשה "הרע במיעוטו". במילים אחרות, היכן, ובחזקת מי, ניתן יהא לשפר ולהיטיב את
- 6 מצבם של הקטינים עד שילך ויתקרב למצבם של ילדים אחרים בני גילם. זאת, במיוחד
- 7 בהתחשב ברקע הסביבתי המהותי שהוביל, על פי גורמי הטיפול כמו גם המומחה, לעיכובים
- 8 ולבעיות המורכבות מהם סובלים עתה הקטינים.
- 9
- 10 82. בנוסף, נכון אני אף להניח, כי האם תאפשר את שימור הקשר עם האב ככל שיותר לה להגר
- 11 עם הקטינים לXXX, וניתן יהא להבנות מנגנוני תקשורת בין ההורים סביב טובת הילדים
- 12 באופן הולם.
- 13
- 14 83. בוודאי שההיכרות של הילדים עם התרבות הXXX והשפה הXXX, שהיא היחידה בה הם
- 15 שולטים, מהווה יתרון בכל הנוגע לקליטה בXXX. אלא שאין זה השיקול היחיד, ובוודאי
- 16 שבנסיבות העניין ומצבם של הקטינים איננו השיקול המכריע, בעת שעתירת האם להגירה
- 17 נבחנת.
- 18
- 19 84. כאמור, השיקול המרכזי שיש לשיטתי לבחון בנסיבותיהם של הקטינים הוא כיצד מבקשת
- 20 האם להביא להטבה ולייצוב מצב הקטינים באמצעות ההגירה לXXX. אדרש להצעת
- 21 האם לגופה.
- 22
- 23 **תוכנית האם להגירה בראי מצבם של הילדים**
- 24 85. האם אמנם הציגה אסמכתאות שונות (שרובן צורפו לתצהיר העדות הראשי מטעמה שהוגש
- 25 ביום 4.3.18 בתלה"מ 17-06-29658) והעידה את אימה, שהגיעה ארצה להיחקר על
- 26 תצהירה, על מנת לנסות ולשכנע, כי קיימת תוכנית של ממש שתאפשר הטבת מצב הקטינים
- 27 ככל שיותר להם להגר לXXX. אין באלה כדי לגבש ממצא, ובעקבותיו מסקנה, לפיהם טובת
- 28 הקטינים היא אמנם במעבר לXXX.
- 29
- 30

בית משפט לענייני משפחה בבאר שבע

תלה"מ 17-04-51106 ש' נ' ש'

תיק חיצוני:

86. ככלל אעיר, שחלק ניכר מהראיות שהציגה האם, התייחס בעיקרו לאפשרות כלכלת הקטינים וסיפוק צרכיהם החומריים ככל שתותר הגירתם לXXX. אלא שכאמור וכמפורט לעיל, מדובר בקטינים שעיקר הבעיות מהם סובלים אינו נעוץ במחסור חומרי כל עיקר. עיקר השאלה שיש לשאול היא איזו מעטפת תמיכה - רפואית, חינוכית, נפשית, וסביבתית - לה זקוקים הקטינים בכל מאודם, יכולה לספק להם האם (לבדה או בצוותא עם אחרים), ככל שתותר הגירתם לXXX. לכך לא מצאתי שהמבקשת הציגה תוכנית קונקרטית של ממש. לעניין זה דומני שאכן נראה שמשאלת ליבה של האם נשענת בעיקר על האופטימיות שהיא מביעה, שמצבם של הילדים ישתנה ככל שיעברו להתגורר בXXX.
87. לא זו בלבד, אלא שגם לו אדרש לסוגיית האפשרות לסיפוק צרכיהם החומריים של הקטינים, הרי דומה כי ככל שתותר הגירתם לXXX אין להוציא מכלל אפשרות שהיכולת להבטיח את סיפוק צרכיהם החומריים תיפגע. שכן בעוד שהמבקשת לא הציגה תוכנית עבודה סדורה בXXX (ראו גם בעמ' 26 לפרוטוקול) והיא ככלל נסמכת על עזרה וסיוע מבני משפחה, בישראל זוכה האם למזונות זמניים לקטינים בסך מוסכם של כ- 16,500 ₪ (!). ככל שתותר הגירת הקטינים לXXX, היכולת לאכוף ולפקח על תשלום מזונות הקטינים תהא נמוכה ומורכבת הרבה יותר. בניגוד לטענותיה, הרי שדווקא שבישראל, שבה ניתן יהא גם לאכוף את תשלום המזונות ובה גם יזכו האם והקטינים למעטפת טיפולית וחינוכית, ספק אם ייבצר ממנה לנסות להתפתח אישית ומקצועית. זאת במיוחד ככל שהקטינים ישהו במסגרות חינוך, כפי הנדרש.
88. האם אמנם הבהירה בתצהירה (וככלל אין על כך מחלוקת), כי איננה דוברת עברית ואין לה כל קשר חברתי או משפחתי בישראל (ראו בין היתר בסעיף 8 ו-28 לתצהירה). אולם בחקירתה הנגדית אישרה כי הלכה למעשה לא פעלה באופן אסרטיבי, למשל, ללמוד עברית או למצוא עבודה, באופן שיכול והיה בו כדי להוביל להתערותה בחברה הישראלית (עמ' 25 לפרוטוקול). לעניין זה דומה שמחסום השפה, גם מבחינתה של האם, איננו בלתי עביר.

בית משפט לענייני משפחה בבאר שבע

תלה"מ 17-04-51106 ש' נ' ש'

תיק חיצוני:

89. האם אף טוענת כי היא חוששת מפני שילובם של ילדיה בכיתות "קטנות", לאור העובדה שעסקינן בילדים "רגישים וחסרי כישורי חברה" (סעיף 29 לפרוטוקול), תוך הפיכתם ל"שפני נסיון" (סעיף 30 לתצהיר). אלא שהשאלה שצריכה להישאל עתה היא מהי המסגרת שבה ניתן יהא לספק לילדים את צרכיהם המיוחדים, לאור המצב לתוכו גדלו. האם אמנם ניתן יהא לעשות כן בXXX, כפי שהאם טוענת בסעיף 31 לתצהירה? האם אמנם הותרת האם והילדים בישראל תהפוך אותה לתלויה בחסדי האב, כטענתה? עיון בראיות שהאם עצמה הציגה משכנע אותי כי ספק רב אם זהו המצב. שכן בניגוד לאפשרות הפיקוח הקונקרטי עתה על מצבם של הקטינים בישראל, האם לא הציגה אסמכתאות של ממש שתאפשרנה ניבוי - ולו מינימלי - של תוחלת הטבת מצבם של הילדים, ככל שיהגרו לXXX.

10

11 כך או אחרת, אדרש לאסמכתאות ולראיות שהציגה האם באשר לתוכניתה לגופן.

12

13

מסמכים ותצהירים מבני משפחה

90. האם הציגה מסמכים, בהם תצהירים של בני משפחה, הגם שעורכיהם לא התייצבו להיחקר עליהם בבית המשפט במהלך שמיעת הראיות. יחד עם זאת, וגם לו אדרש לתוכנם לגופן, לא ניתן לבסס עליהם מסד עובדתי המשכנע כי טובתם של הקטינים היא אמנם הגירה לXXXX.

17

18

91. כך, מכתב מאמה של התובעת, פ', ובן זוגה XX XX, מיום 26.12.17, ולפיו ציינו אלה שהם רכשו בית עבור האם וילדיה, ככל שאלה יעברו לXXX (נספח ז' לתצהיר האם). מכתב זה, כאמור, מתייחס רק לשאלת צרכיהם החומריים של האם וילדיה, וכאמור איננו עונה כל עיקר לסימני השאלה הניצבים באשר לגורל הילדים בXXX בכל יתר התחומים – הם התחומים שבהם סובלים הקטינים מפגיעות של ממש.

23

24

25 אלא שבמסמך זה אף לא ניתן לראות כמסמך המלמד ולו על איתנות פיננסית של הסבתא
26 ובן זוגה. שכן האב ציין בתצהירו בסעיף 35 שמדובר בבית שניתן בחינם על ידי הרשות
27 המקומית, שבו כבר מתגוררת משפחת האם, ובחקירתו הנגדית האב אף עומת על ידי ב"כ
28 האם עם דבריו אלה תוך שהוצג לו שטר המכר של הבית. בתשובה ענה האב, כי לאחר עיון
29 בשטר המכר " ... כתוב במפורש שהיא קנתה אותו (את הבית – ב.ש.) עבור XX אחד (הדגשה
30 לא במקור – ב.ש.). אפשר להראות את זה לבית המשפט. גם אני הייתי קונה בית עבור XX

בית משפט לענייני משפחה בבאר שבע

תלה"מ 17-04-51106-04 ש' נ' ש'

תיק חיצוני:

- 1 אחד... (עמ' 40 לפרוטוקול שורות 20 – 22). לשאלת בית המשפט אף הצהירה ב"כ האם
2 כי לא מבוקש להגיש את שטר המכר האמור כראיה. הדברים אומרים דרשני.
3
4 גם בתצהירה המפורט של פ' לא מצאתי תוכנית קונקרטית למתן מעטפת התמיכה הנטענת,
5 ולעניין זה התמקד התצהיר בהצהרה כי היא ומשפחתה המורחבת יוכלו לעזור רגשית,
6 כלכלית ועם הילדים (סעיף 18 לתצהיר). בעדותה לא ראיתי שהגב' ב' יצקה תוכן נוסף לכך
7 (עמ' 13 – 21 לפרוטוקול).
8
9 במסמך שהוגש מטעם אחות האם, ג', נושא תאריך 1.12.17, טענה האחות כי היא מוכנה
10 לספק כל סיוע או תמיכה נחוצים עבור האם וילדיה, לרבות כספי (נספח ח' לתצהיר האם).
11 אלא שמסמך לאקוני זה (האוחז כשמונה שורות מלל) אינו מפרט בכל דרך מהי התמיכה
12 שתוענק, באיזו דרך תוענק, מה פניות האחות עצמה לספק מעטפת של תמיכה במצב שבו
13 מדובר בילדים הסובלים מבעיות רב תחומיות, ואף לא ברור האם האחות עצמה מודעת כל
14 עיקר למצב זה. לא ניתן להסתמך על מסמך זה כעל ראיה של ממש שתבסס תוכנית לטיפול
15 והטבת מצבם של הקטינים ב-XXX.
16
17 מסמך דומה מטעם אחיה של האם, ג.ו', יליד 1994, (נספח ט' לתצהיר האם) אף הוא איננו
18 מפרט כל תוכנית קונקרטית לסיוע, טיפול ועזרה לקטינים.
19
20 בדומה, המסמך שהוגש מטעם אחות האם, גב' ט.ה', עוסק בעיקרו בהצעה לסיוע כספי
21 ותמיכה רגשית לאם וילדים. אולם מה הסיוע הכספי שיינתן, באיזה אופן ניתן יהא
22 להעניק סיוע ותמיכה לקטינים, לא פירטה האחות (ראו בנספח י' לתצהיר האם).
23 מכתבו של אחי האם, ג.ד' (נער יליד 2004) בוודאי שאיננו יכול לשמש כמסד ראייתי באשר
24 לאופן שבו תסופק לילדים מעטפת טיפול ותמיכה רב תחומיים, ב-XXX (נספח יא' לתצהיר).
25
26 מכתבו של האח גס', צעיר יליד 1997 אף הוא מציע בעיקרו תמיכה חומרית לאם וילדים
27 בדמות עזרה כספית לא מוגדרת והצעה לסייע בהסעות (נספח יב' לתצהיר). במיוחד שבכל
28 הנוגע למעטפת הטיפול בקטינים אין בכך משום נדבך ראייתי המאפשר שקילת תוכנית
29 טיפול קונקרטית ב-XXX לילדים.
30

בית משפט לענייני משפחה בבאר שבע

תלה"מ 17-04-51106 ש' נ' ש'

תיק חיצוני:

- 1 98. גם מכתבו של אבי האם, המתגורר בחווה אזור כפרי בXXX מציע בעיקרו תמיכה וסיוע לא
2 מובחנים ולא מוגדרים (נספח יג' לתצהיר).
3
- 4 99. מכתבו של בן זוגה של הסבתא, ד.ב. מגלה כי בן הזוג יהנה לטייל ולארח את האם ואת
5 הילדים במפגשים משפחתיים (נספח יד' לתצהיר). אין בכך כדי לשמש כל מסד לתוכנית
6 קונקרטיית למעטפת טיפול בילדים.
7
- 8 100. אחותה של האם, ק.פ', הציעה לשמש כשמרטפית לקטינים בימי החופשה שלה, בנוסף
9 להצעת עזרה כללית (נספח טו' לתצהיר). גם בכך אין די.
10
- 11 101. סבתה של האם מ.ד.ו., הציעה באופן כללי עזרה, לרבות כספית (נספח טז' לתצהיר). אלא
12 שבהצעה כללית בלבד, כפי שכבר הובהר לעיל, אין די והדברים יפים במשנה תוקף בהתחשב
13 במצבם של הקטינים.
14
- 15 102. בת דודתה של האם, ל.נ., הצהירה כי תהיה מסוגל להציע לאם תמיכה בסך XX XX 2,000
16 (נספח יט' לתצהיר).
17
- 18 103. עוד הציעה האם אסמכתאות של אמה, פ', המלמדות על יתרת זכות בבנק ועל אשראי בסך
19 1,700 ₪ שניתן מחברת האשראי (נספחים כא – כב). אלא שכאמור לעיל, וגם לו אניח כי
20 מצבה הכלכלי של XXX סביר הוא, הרי שלכל היותר ניתן יהא לראות בהן אסמכתא בדבר
21 האפשרות לתמיכה **חומרית** באם ובקטינים (מטוב ליבה של הסבתא). אין בכך כדי לשמש
22 כל נדבך ראיתי בכל הנוגע ליכולת לספק תוכנית קונקרטיית לטיפול במצבו המורכב של כל
23 אחד ואחד מן הקטינים.
24
25
26
27
28
29
30

תיק חיצוני:

104. למעשה, האסמכתא העיקרית שדומה כי עליה נשענת עמדת האם נעוצה במכתב הממוען "לכל המעוניין" ונושא תאריך 31.10.17 מטעם ד"ר ש.מ., עוזרת מפקח שירותים לתלמידים במחוז בXXX. מכתב זה מפרט ככלל את אופן ההערכה שמבצעים גורמי החינוך באותו המחוז לצרכיו החינוכיים של תלמיד במחוז זה, לרבות טיפולים משלימים דוגמת קלינאות תקשורת, תעסוקה וטיפול ראייה. אלא שאין במכתב זה משום תוכנית קונקרטי ולו בתחומי החינוך, שתבהיר לאיזה מענה ספציפי יזכה כל אחד מהילדים לצרכיו המיוחדים. בוודאי שאין בכך משום מענה קונקרטי לבעיות הרפואיות שהתפתחו במהלך השנים בהם כפי הנראה סבלו הילדים מהזנחה בתחום זה, או לבעיות הרגשיות וההתפתחותיות הצריכות טיפול קונקרטי שדוגמתו הומלץ הן על ידי העו"ס לסדרי דין והן על ידי המומחה.
105. לעניין זה אעיר כי עוד בתשובות לשאלות ההבהרה שהוגשו בחודש דצמבר 2017 הבהיר המומחה, כי לשם בחינת אפשרות לקליטה סבירה של הקטינים בXXX "...יש צורך בחומר אובייקטיבי מגורמי רווחה מקצועיים שם, כולל בדיקת טענות האב המופיעות בחוו"ד..." (תשובה 1). היה לאם די והותר סיפק עד למועד שמיעת הראיות לפנות ולבקש מידע קונקרטי ואובייקטיבי שכזה, המתייחס למשפחה הספציפית ולתוכנית הקונקרטית לתמיכה בה ובקטינים. אלא שלא ראיתי שאמנם הוצג תיעוד אובייקטיבי קונקרטי אשר מתייחס למשפחה הספציפית – בין אם מצד גורמי רווחה ובין אם מצד כל גורם אחר.
106. פועל יוצא מן האמור לעיל, הוא שלא הוצגה לפני (כפי שאף לא הוצגה בפני המומחה) כל תוכנית קונקרטית שהימנה ניתן יהא ללמוד כיצד יוכלו הקטינים לזכות למעטפת הספציפית של הטיפול והתמיכה לה הם זקוקים, כעולה בין היתר ממסקנותיו של הצוות הרב – מקצועי שהתכנס בעניין הקטינים וממסקנות המומחה. בנסיבות אלה לא נותר אלא לקבוע כי האם לא עמדה בנטל לשכנע, שהקטינים יזכו לסיוע לו הם כה זקוקים, במדינת היעד, קרי – בXXX. זאת, בניגוד לתוכניות הקונקרטיות שכבר הוצגו על ידי גורמי הרווחה ולהמלצות המומחה.
- בנסיבות אלה אני קובע כי טובתם של הקטינים להיוותר בישראל ולהשתלב ללא דיחוי בתוכנית הטיפול שכבר גובשה על ידי גורמי הרווחה ומומלצת גם על ידי המומחה. תוכנית זו היא שמגלמת בתוכנה את תוחלת הפוטנציאלית הגבוהה ביותר בנסיבות העניין להטבה ולייצוב במצבם של הקטינים.

בית משפט לענייני משפחה בבאר שבע

תלה"מ 17-04-51106 ש' נ' ש'

תיק חיצוני:

107. לכך יש להוסיף גם את העובדה, שככלל ומבלי שבית המשפט יחשוף את דברי הקטינים עצמם, בין אם כפי שנשמעו בפני, ובין אם כפי שנשמעו בפני המומחה או צוות המחלקה לשמיעת ילדים, הרי שעמדות הילדים עצמן אינן הומוגניות כל עיקר. גם לו הייתי מניח שמכלול הקטינים מביע רצון להגר לXXX עם האם, הרי שברצון בלבד, לאור מכלול המפורט לעיל, אין די. שכן הצורך הדוחק לו יש לדאוג עתה הוא הצורך הטיפולי הנרחב של הקטינים.
108. אף לא ניתן להתעלם מכך, שלקטינים סבא וסבתא המתגוררים אף הם בישראל, במרחק לא רב (באותו היישוב). יש לקוות שגם הם יוכלו להמשיך ולשמש חלק מן ממעטפת התמיכה לקטינים.
109. בשקלול גורף של מכלול האסמכתאות שהוצגו, גם אני תמים דעים עם מסקנת המומחה, שעליה חזר למעשה גם בתשובותיו לשאלות ההבהרה; מסקנה לפיה בהיעדר כל אלטרנטיבה קונקרטית לטיפול במצבם המורכב של הקטינים בישראל, לא ניתן לראות בתקוותה של האם להגר לXXX כאל תוכנית של ממש, ואין להיעתר לבקשה.
110. לפיכך, ולאור האמור לעיל, הבקשה לאשר הגירת האם עם הקטינים נדחית.
- משמורת הקטינים**
111. מכאן, לשאלת המשמורת. גם לעניין זה לא ראיתי שהוצגו לפני ראיות שיש בהן כדי לסתור את המלצת המומחה ולפיה חרף הפגיעה בילדים וחרף המורכבות הנובעת ממצבם עתה, קרבתה הרגשית לילדיה מובילה להעדפתה כמשמורנית לילדיה (עמי 9 לחוות הדעת). זאת ועוד. מתצהיר עדותו הראשית של האב אף עולה לכאורה כי איננו חולק על המלצות חוות דעת המומחה לעניין זה (ראו למשל סעיפים 27, 40, 45 לתצהיר האב). הדבר נלמד כאמור לעיל, גם מסיכומיו. לעניין זה יוזכר, כי גם בידי האב היתה האפשרות לזמן את המומחה לחקירה והוא לא עשה כן.
112. בנסיבות אלה, אני מקבל את המלצת המומחה וקובע כי עד החלטה אחרת תהא משמורת הקטינים אצל אימם, התובעת. בכל הנוגע לזמני השהות עם האב, כל עוד ההורים עצמם חיים בסמיכות, יחולו זמני השהות הקבועים עד כה.

תיק חיצוני:

- 1
2
3 **על אחריות המדינה ומצבם של הקטינים**
- 4 113. כפי שהתברר במסגרת ניהולו של ההליך, עסקינן בחמישה ילדים שגדלו כמעט ללא כל
5 מסגרת תמיכה – רפואית, חינוכית או חברתית – לבד בעיקר מהוריהם. ילדים, שכפי
6 הנראה למערכות החינוך והרווחה באזור מגוריהם לא היה כל מידע במשך שנים על אודות
7 קיומם, וכפועל יוצא על צרכיהם.
8
- 9 114. **בוודאי שסיטואציה שכזו מחייבת בדיקה, וחזקה שהסוגיה תיבדק באופן יסודי, ותזכה גם**
10 **למענה בדיווח גורמי הרווחה בהמשך.**
- 11
- 12 115. אין להמעיט כל עיקר באחריות הורים לילדיהם, הן ככלל כמתחייב מהוראות **חוק הכשרות**
13 **המשפטית והאפוטרופסות, התשכ"ב – 1962**, והן בפרט בנסיבות המקרה שלפנינו.
14
- 15 116. אלא שמקום בו מתברר כי יכול וגם למדינה אחריות להתפתחותם של ילדים ב"בועה" -
16 מנותקים מבני גילם, מנותקים משפת המקום, בעיכוב חינוכי וחברתי משמעותי - נדבך
17 חשוב אף יותר מביצוע "בדק בית" לאחור, הוא יכולתה של המדינה ליטול אחריות וליתן
18 מענה הולם ומלא ככל שניתן לעניינם של הילדים [על יכולת המדינה גם במצב המשפטי
19 הקיים ליטול אחריות ולו על חסך חינוכי אצל קטינים, ועל המצב הרצוי ולפיו תיטול
20 המדינה אחריות על היבטים נוספים במכלול צרכיהם, זכויותיהם והאינטרסים של קטינים
21 - לרבות הזכות להתפתחות - ראו, בין היתר: סביונה רוטלוי **אחריות המדינה בקידום**
22 **זכויות ילדים** המשפט, 22 (2006)].
23
- 24 117. ודוקו – במקרה שלפני, חלק ניכר מן המעורבות שהיה מצופה מן המדינה לגלות, איננה באה
25 לידי ביטוי בשיקולים תקציביים, שכן בשים לב להכנסת התא המשפחתי ספק רב אם ייבצר
26 מההורים לשאת ולו בחלק מהתקצוב הדרוש לטיפול בילדים.
27
- 28 118. לעניין נדרש גם המומחה בחוות דעתו עת המליץ להכיר בילדים כקטינים נזקקים. דומני
29 שמצבם זה של הקטינים אכן מחייב בחינה מפורשת של המלצה זו על ידי מכלול הגורמים
30 המקצועיים האמונים על כך, בראשן המפקחת המחוזית לחוק הנוער.
31
32

בית משפט לענייני משפחה בבאר שבע

תלה"מ 17-04-51106-ש' נ' ש'

תיק חיצוני:

- 1 אולם לכל הפחות מצופה כי לאחר שנים בהם עינן של רשויות המדינה לא שזפה את עניינם
2 של הקטינים – תהא הסיבה לכך אשר תהא – ישנסו גורמי הרווחה והחינוך במקום
3 מגוריהם של הקטינים מותניים בשלב זה בהקצאת מלוא אפשרויות התמיכה והטיפול
4 בקטינים. זאת, לרבות בשילובם על פי תוכנית רב מקצועית פרטנית לכל ילד במערכת
5 החינוך ובטיפול מתאים, כפי המלצות התסקיר המשלים והמלצות המומחה, שתעודכנה
6 ביחס לכל ילד וילד. מצופה שתוכנית ועדכון ביחס לשילובם של כל אחד מן הקטינים
7 בתוכנית המתאימה לו על פי צרכיו תוצג לבית המשפט לא יאוחר מיום 15.11.18.
8
9 **סיכום אופרטיבי**
- 10 .120 הבקשה לאשר הגירת האם עם הקטינים לXXX נדחית.
11
12 .121 עד החלטה אחרת יהיו הקטינים במשמורת אמם, התובעת.
13
14 .122 זמני השהות של האב עם הקטינים יוותרו כשהיו, וזאת כל עוד ההורים מתגוררים בסמיכות
15 זה לזה. היה והנסיבות תשתנינה (בין אם בהסכמה ובין אם בעקבות תובענה מתאימה ככל
16 שתוגש), לא תהא מניעה להידרש לתובענה ספציפית בכל הנוגע עם זמני השהות.
17
18 .123 המלצות התסקיר המשלים והמומחה תשמשנה מסד לתוכנית טיפולית פרטנית ביחס לכל
19 אחד מן הילדים, וזאת לאחר עדכון במידת הצורך, לרבות שילובם של הקטינים במערכת
20 החינוך ובתוכניות ללימוד השפה. **עד ליום 15.11.18 תגיש העו"ס לסדרי דין דיווח מעדכן**
21 **ביחס לכל אחד מן הקטינים, מצבו, אופן שילובו ותוכנית הפעולה להמשך.**
22
23 .124 מצופה שגורמי הרווחה יעניקו לאם וכן לאב ככל שיחפוץ את מלוא הסיוע וההדרכה
24 הטיפוליים בכל הקשור לעניינם של הילדים, כפי המלצות המומחה. כן מצופה שהמחלקה
25 לשירותים חברתיים תסייע לאם בכל הדרוש לשם יצירת תשתית לקליטתה ולשילובה
26 בחברה הישראלית.
27
28 .125 העו"ס המחוזית לחוק הנוער תקבל לידיה העתק מחוות דעת המומחה ופסק דין זה ומצופה
29 שתישקל התערבות כהבנתה. **העו"ס המחוזית תואיל לדווח לבית המשפט מסקנותיה עד**
30 **ליום 15.11.18.**
31

בית משפט לענייני משפחה בבאר שבע

תלה"מ 51106-04-17 ש' נ' ש'

תיק חיצוני:

1 126. בשים לב ללוז התובענה, כל צד יישא בהוצאותיו.

2

3 127. המזכירות תמציא העתק פסק הדין לצדדים כמו גם לעו"ס לסדרי דין ולעו"ס המחוזית
4 לחוק הנוער, ותסגור את התיק.

5

6

7 פסק הדין מותר לפרסום בהשמטת מלוא פרטיהם המזהים של הצדדים ובני משפחתם.

8

9 ניתן היום, כ"א תשרי תשע"ט, 30 ספטמבר 2018, בהעדר הצדדים.

10

בן שלום, שופט

11

12

13

14

15